

ПРАКТИЧНА РОБОТА 1

ПОНЯТТЯ ПРО РЕКРЕАЦІЮ. РЕКРЕАЦІЯ ТА ВІДПОЧИНОК. РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Мета заняття: засвоїти теоретичні основи рекреації; ознайомитись з поняттями рекреаційного потенціалу, рекреаційних ресурсів, засвоїти їх класифікацію та характеристику

Питання для обговорення

1. Поняття рекреації.
2. Зв'язок рекреації з іншими науками.
3. Відпочинок та рекреація.
4. Функції рекреації.
5. Тенденції розвитку рекреації у світі.
6. Вільний та рекреаційний час.
7. Типи рекреації відповідно структури рекреаційного часу.
8. Рекреаційні ресурси, їх властивості.
9. Класифікація рекреаційних ресурсів.
10. Природні рекреаційні ресурси.
11. Культурно-історичні рекреаційні ресурси.
12. Рекреаційні потоки відповідно соціокультурного освоєння територій.
13. Ємність рекреаційних ресурсів. Нормативи. Рекреаційний потенціал.
14. Поняття рекреаційного кадастру.

НАВЧАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

ЗАВДАННЯ 1. Соціальний час людини.

Скласти у вигляді кругової діаграми схему соціального часу людини із зазначенням робочого, всіх видів позаробочого, в тому числі рекреаційного часу.

ЗАВДАННЯ 2. Зв'язок рекреації з іншими науками.

Скласти схему, яка відображає зв'язок рекреації з іншими науками.

ЗАВДАННЯ 3. Рекреаційний час.

Ознайомитись з структурою рекреаційного часу людини протягом життя. Визначити, який тип рекреації відповідно їх суспільної функції потребує першочергового розвитку.

Структура рекреаційного часу людини протягом життя

Види рекреаційного часу	Тривалість	
	тис. годин	доля, %
Інклюзивний (протягом робочого дня)	20,4	4,0
Щоденний (після роботи)	204,4	40,0
Щотижневий (в кінці робочого тижня)	178,1	34,8
Відпускний	40,3	8,0
Пенсійний	70,1	13,2
Всього	512,9	100,0

ЗАВДАННЯ 4. Визначення рівня стресового навантаження людини.

Провести визначення суб'єктивного рівня стресового навантаження.

Стрес (англ. stress - напруга) - це сукупність захисних фізіологічних реакцій, які виникають в організмі тварини і людини у відповідь на дію несприятливих зовнішніх факторів (стресів). Уперше слово «стрес» застосував канадський біолог Г. Сельє в 1936 р. Г. Сельє вважав, що якраз конфлікти організму із середовищем підтримують у робочому стані біологічні механізми захисту від шкідливих дій, тренують їх, що повна свобода від стресу означає смерть.

Захисні й профілактичні дії імунної системи можуть бути пригнічені стресом, і організм втрачає здатність захистити себе від мікроорганізмів (вірусів, бактерій). Звідси люди, які часто перебувають у стресовому стані, у більшій мірі схильні до інфекційних захворювань, наприклад, грипу.

Невроз - захворювання адаптації, результат зриву пристосувальних механізмів людського організму після того, як вичерпані всі резерви протистояння стресу. Термін «невроз» уперше застосував шотландський лікар Куллен у 1776 р.

Тест на визначення суб'єктивного рівня стресового навантаження

Наш час дає чимало підстав для негативних емоцій, стресів. Небагато побачиш на вулиці людей усміхнених, розкутих, радісних. Тож чи годні ми зустріти розважливо критичну ситуацію, чи можемо протистояти повсякденним подразникам?

Відповісти Вам допоможе цей тест.

На запитання ви мусите відповісти: «дуже», «не дуже», «аж ніяк».

Отже, чи дратує Вас:

1. Вирвана сторінка газети, яку Ви збираєтесь прочитати?
2. Статечна жінка, вдягнена як молоденька дівчина?
3. Надмірна близькість того, хто поруч (приміром, у трамваї чи автобусі в годину пік)?
4. Жінка, що палить на вулиці?
5. Коли хтось кашляє у Ваш бік?
6. Коли хтось гризе нігті?
7. Коли хтось сміється недоречно?
8. Коли хтось намагається повчати Вас, як і що слід робити?
9. Коли кохана дівчина (юнак) весь час спізнюється?
10. Коли в кінотеатрі той, хто сидить перед Вами, весь час крутиться й коментує сюжет фільму?
11. Коли Вам намагаються переказати зміст роману, який Ви щойно зібралися прочитати?
12. Коли Вам дарують непотрібні предмети?
13. Голосна розмова у громадському транспорті?
14. Надто сильний запах парфумів?
15. Людина, що жестикулює, розмовляючи?
16. Колега, що надто часто вживає іншомовні слова?

За кожну відповідь «дуже» запишіть троє очок, за відповідь «не дуже» - одне, за відповідь «аж ніяк» - нуль.

Якщо ви набрали понад 40 очок, Вас не зарахуєш до числа терплячих і спокійних людей. Вас дратує все, навіть речі не істотні. Ви запальні, легко втрачаєте рівновагу. А це псує нервову систему, від чого потерпають і навколишні.

Від 12 до 39. Ви належите до найпоширенішої групи людей: вас дратують речі справді найнеприємніші, але з повсякденних прикросців ви не

робите драми. До неприємностей Ви вмiєте обертатись спиною, досить легко забуваєте про них.

11 і менше очок. Ви досить спокiйна людина, реально дивитесь на життя. Та, можливо, цей тест не вичерпний і Вашi найвразливiшi мiсця не знайшли в ньому вияву. У всякому разi з упевненiстю можна сказати: ви не та людина, яку легко вивести з рiвноваги.

ЗАВДАННЯ 5. Методи визначення рiвня працездатностi людини.

Розгляньте ряд методик для оцiнки функцiонального стану:

- а) серцево-судинної системи;
- б) дихальної системи;
- в) нервової системи людини.

Проведiть визначення функцiонального стану вказаних систем власного органiзму приведеними нижче методиками. Зробiть вiдповiднi висновки.

Основним методичним пiдходом при оцiнцi працездатностi людини є використання прямих і непрямих показникiв. До прямих показникiв працездатностi вiдносять результати роботи: точнiсть і швидкiсть її виконання, помилки і продуктивнiсть працi. Як непрямi показники використовується динамiка показникiв функцiонального стану органiзму, тобто ступiнь вiдхилення їх при роботi вiд вихiдного значення чи вiд фiзiологiчної норми.

Найбiльш повне й адекватне уявлення про працездатнiсть можна отримати при вивченнi як виробничих характеристик робочої дiяльностi, так і рiвня функцiональних змiн рiзних органiв і систем, найбiльш завантажених при дослiджуваному рiзновидi працi.

Динамiка працездатностi і розвиток втоми при фiзичнiй і розумовiй працi принципово не рiзняються. Однак при втомi, пов'язанiй з розумовою дiяльнiстю, найбiльш вираженi функцiональнi змiни спостерiгаються в центральнiй нервовiй системi. Тому для оцiнки функцiонального стану людини, зайнятої переважно розумовою працею, можуть бути використанi данi, якi характеризують швидкiсть рухових реакцiй, поверхневу чутливiсть шкiри, порогови слухової і вiбрацiйної чутливостi, точнiсть координацiї рухiв, показники функцiонального стану зорового аналізатора, психофiзiологiчнi

показники (коректурні проби, тести на увагу, пам'ять), а також показники функціонального стану кровообігу, дихання та ін.

При оцінці переважно фізичної праці можуть бути використані показники стану нервово-м'язової системи (сила, витривалість окремих м'язових груп), показники гемодинаміки, дихання, часу умовнорухових реакцій.

Серцево-судинна система. Проба з 20 присіданнями (проба Мартіне). Підраховується частота серцевих скорочень в спокої. Після 20 глибоких присідань (ноги нарізно, руки витягнуті вперед) протягом 30 секунд визначають процент почастішання пульсу від вихідного рівня. Оцінка роботи: при почастішанні пульсу на 25% стан серцево-судинної системи оцінюється як добрий, на 50-75% - задовільний, більше ніж 75% - незадовільний.

Дихальна система.

А) Проба Штанге - затримка дихання на вдиху

Обстежуваний у стані стоячи робить вдих, потім глибокий видих і знову вдих (80-90% максимального) і закриває рот. На ніс накладається гумовий затискач. Відмічається час затримки дихання. У доброму функціональному стані людина здатна затримати дихання на 60-120 с. При втомі час затримки різко знижується.

Б) Проба Генчі - затримка дихання на видиху. У доброму функціональному стані людина може затримати дихання на видиху на 60-90 с. При втомі час затримки дихання різко скорочується.

Нервова система.

А) Проба А.І. Яроцького (визначення рівноваги). Основна стійка, очі закриті, неперервне обертання голови в одну сторону в темпі два рухи в секунду. Враховуємо час від початку руху голови до моменту втрати рівноваги. Оцінки: збереження рівноваги 35 с. - «відмінно», 29 с. - «добре», 15 с. - «задовільно».

Б) Темпінг-тест (визначення максимальної частоти рухів кисті). Він відображає функціональний стан рухливої сфери і силу нервової системи. Для проведення тесту потрібні секундомір, олівець і аркуш паперу. На папері рисують квадрат 20x20 см і ділять його двома лініями на чотири рівні частини. Обстежуваний протягом 10 с. у максимальному темпі ставить крапки в першому квадраті, через 20 с. - у другому і т.д. Щоб крапки не

накладалися одна на одну, рекомендується переміщати руки по колу. Підраховують кількість крапок у кожному квадраті, з'єднуючи всі точки між собою. Різде зниження частоти рухів, тобто зменшення кількості крапок від квадрата до квадрата, свідчить про недостатню рухливість нервових процесів, а значить, про сповільнення процесу втягування у роботу. Цей тест використовується для контролю за швидкісними якостями, кмітливістю і розвитком втоми.

ЗАВДАННЯ 6. Рекреаційні ресурси.

А) Скласти графологічну схему типів рекреаційних ресурсів із зазначенням для кожного розділу відповідних прикладів.

Б) Користуючись наведеною картою о. Хортиця визначте рекреаційні ресурси (природні, культурно-історичні) та рекреаційні заклади (санаторії, пансіонати, дитячі табори, тощо) острова.

В) Визначте рекреаційні ресурси (природні, культурно-історичні) та рекреаційні заклади одного з районів м. Запоріжжя.

ЗАВДАННЯ 7. Оцінка культурно-історичних ресурсів.

Провести оцінку культурно-історичних ресурсів певної місцевості (область, регіон України) згідно наведеної бальної шкали оцінок для визначення можливості її використання у рекреаційних цілях.

Бальна шкала оцінок культурно-історичних рекреаційно-туристичних ресурсів

№п/п	Групи і підгрупи об'єктів	Оцінка, бали
І. Археологічні об'єкти		
1.1.	Території первісного заселення	1
1.2.	Стоянки, поселення	2
1.3.	Кургани	3
1.4.	Древні городища (прості)	4
1.5.	Древні городища - складні (з декількома лініями оборони, дитинцем і довколишнім містом)	5

II. Меморіальні пам'ятки, пов'язані з історичними подіями, національно-визвольними змаганнями, війнами і бойовими та культурними традиціями		
2.1.	Пам'ятні місця, пов'язані з історичними подіями, національно-визвольними змаганнями, бойовими традиціями, що підтверджуються історичними джерелами	1
2.2.	Окремі пам'ятки, меморіальні дошки, пам'ятні знаки простих форм	2
2.3.	Окремі пам'ятки, меморіальні дошки, що мають високу мистецьку цінність	3
2.4.	Групи пам'яток, меморіальні, парки, споруди, дошки, пам'ятні знаки простих форм	4
2.5.	Група пам'яток, меморіальні музеї, парки, споруди та пам'ятні знаки, що мають високу мистецьку цінність	5
III. Пам'ятники та пам'ятні місця, пов'язані з життям та творчістю діячів історії, культури		
3.1.	Пам'ятні місця, пов'язані з учасниками історичних подій національно-визвольних змагань, війн, діячам історії та культури, що підтверджуються історичними джерелами	1
3.2.	Окремі пам'ятники учасникам історичних подій, національно-визвольних змагань, війн, діячам історії та культури спрощені (з обмеженою інформацією)	2
3.3.	Окремі пам'ятники учасникам історичних подій, національно-визвольних змагань, війн, діячам історії та культури, що мають високу мистецьку цінність	3
3.4.	Групи пам'ятників учасникам історичних подій, національно-визвольних змагань, війн, діячам історії та культури простих форм (з обмеженою інформацією)	4
3.5.	Групи пам'ятників учасникам історичних подій, національно-визвольних змагань, війн, діячам історії та культури, що мають високу мистецьку цінність	5

IV. Пам'ятники оборонного будівництва (земляні, або муровані укріплення, замки із бастіонними укріпленнями, монастирі, найновіші фортифікаційні споруди XIX-XX сторіч)		
4.1.	Частково збереженні елементи оборонних споруд	1
4.2.	Середньої збереженості елементи оборонних будівель або окремих архітектурних комплексів	2
4.3.	Повністю збережені елементи, або окремі комплекси пам'яток оборонного будівництва	3
4.4.	Реставровані пам'ятки оборонного будівництва без музейної експозиції	4
4.5.	Добре збережені і оновлені пам'ятки оборонного будівництва з музейною експозицією	5
V. Сакральні споруди (церкви, костели, синагоги тощо)		
5.1.	Фрагменти культових споруд	1
5.2.	Окремі культові різностильові споруди	2
5.3.	Комплекс культових різностильових споруд	3
5.4.	Окремі культові стильові споруди	4
5.5.	Комплекс культових стильових споруд	5
VI. Пам'ятки народної архітектури (поселення, двори, господарські і житлові будівлі, дерев'яні церкви і т.п.).		
6.1.	Окремі будівлі з елементами народної архітектури	1
6.2.	Окремі будівлі, що є пам'ятниками народної архітектури	2
6.3.	Церкви, садиби, що є пам'ятниками народної архітектури	3
6.4.	Окремі вулиці, або групи будівель, що є пам'ятниками народної архітектури	4
6.5.	Поселення, що визнані як пам'ятники народної архітектури, або спеціально зведені (музеї під відкритим небом)	5
VII. Громадські споруди (народні школи, народні доми, шпиталі, корчми, млини і т.п.)		
7.1.	Частково збережені елементи громадських споруд	1
7.2.	Середньої збереженості елементи громадських споруд	2
7.3.	Повної збереженості елементи громадських споруд	3
7.4.	Реставровані пам'ятки громадських споруд	4

7.5.	Добре збереженні пам'ятки громадських споруд.	5
VIII. Палацово-паркові ансамблі		
8.1.	Окремі залишки палацово-паркових ансамблів	1
8.2.	Окремі фрагменти палацово-паркових ансамблів	2
8.3.	Впорядковані фрагменти палацово-паркових ансамблів	3
8.4.	Добре збережеш палацово-паркові ансамблі	4
8.5.	Добре збереженні і впорядковані палацово-паркові ансамблі	5
XIX. Сучасні пам'ятки архітектури		
9.1.	Окремі пам'ятки архітектури, що збудовані з використанням сучасних будівельних матеріалів, технологій, композиційних вирішень	3
9.2.	Окремі сучасні пам'ятки архітектури, що зведені з використанням найновіших технічних засобів	4
9.3.	Група сучасних пам'яток архітектури, що зведені з використанням найновіших технічних засобів.	5
X. Професійні художні промисли		
10.1.	Наявність музейних експозицій, що побудовані на базі зібраних зразків професійних народних майстрів	3
10.2.	Наявність окремих майстрів з експозицією власних творів	4
10.3.	Наявність декількох професійних майстрів та музейних експозицій, складених із художніх творів професійних майстрів	5
XI. Народні художні промисли (ткацтво, килимарство, вишивка, художня обробка шкіри, художнє плетіння, деревообробка, гончарство тощо).		
11.1.	Наявність музейних експозицій, що побудовані па основі зібраних зразків народних умільців	3
11.2.	Наявність окремих народних умільців з експозицією власних творів	4
11.3	Наявність декількох народних умільців та музейних експозицій, складених із художніх творів народних умільців	5

XII. Пам'ятки матеріальної культури		
12.1	Індивідуальні музейні експозиції	3
12.2.	Відомчі музеї пам'яток матеріальної культури	4
12.3.	Етнографічні музеї, музеї народної архітектури і побуту	5
XIII. Пам'ятки фольклору		
13.1.	Наявність окремих традицій, що збереглися у родинному і громадському побуті	5
13.2.	Поширення окремих жанрів, або видів фольклору	4
13.3.	Наявність різножанрового та різновидового складу фольклору	5

Оцінка археологічних об'єктів, як залишків матеріальної культури, життя та діяльності людей у вигляді окремих старовинних предметів або комплексів, що відкриті завдяки археологічним розкопкам, зводиться до визначення рівня їх привабливості, пізнавальної цінності. Остання більше відповідає можливості уявного відтворення відвідувачем історичної епохи, чи окремої події, що пов'язані з ними.

Так, стоянка, що оцінена у запропонованій шкапі двома балами, для пересічного туриста виглядатиме як неукріплене давнє поселення з малопотужним культурним шаром, позбавлене довготривких споруд. Тоді, як городища (оцінені в чотири і п'ять балів) вважаються поселеннями, що укріплені одним або кількома земляними, деревоземляними, глинобитними, кам'яними або цегляними валами та зовнішніми ровами, де для його пізнання значно більше необхідно потратити часу.

"Пам'ятки, пов'язані з історичними подіями, національно-визвольними змаганнями, війнами, бойовими та культурними традиціями" (II група), включають дуже широкий спектр історико-культурних об'єктів: від пам'ятних місць, що оцінюються одним балом, до групи пам'яток (меморіальні музеї, парки, споруди, дошки і т.п.), що справляють враження на глядачів завдяки художньо-естетичним якостям, або оригінальністю зовнішніх форм, оцінюються найвищим балом у п'ятиступеневій системі оцінок пізнавальної значимості.

Третя підгрупа, що включає "Пам'ятники учасникам історичних подій, національно-визвольних війн, діячам історії та культури" (III). За логічною

схемою оцінки остання дуже нагадує попередню підгрупу пам'яток історії та культури. Лише за одним винятком: тут беруться до уваги пам'ятники учасникам історичних подій, діячам історії та культури.

Найвищим балом оцінено показник групи пам'ятників, що мають високу архітектурно-мистецьку цінність.

Важливою складовою ІКР вважаються архітектурні пам'ятки, які за своїм типологічним різноманіттям якісно відрізняються від інших блоків і становлять вагомую частку у багатій культурній спадщині України. Серед архітектурних об'єктів загальноновизнаними є пам'ятки оборонного будівництва (IV), особливо ті, що добре збереглися. Зокрема, замки, фортеці, монастирські комплекси, яких в Україні нараховується понад дві сотні. В полі зору рекреаційно-туристичного сприймання можуть бути частково збережені елементи оборонних укріплень, які мають дуже широке поширення в Україні і вимагають копіткого спеціального дослідження. Виходячи з цього, у наведеній шкалі оцінок взято до уваги такий важливий показник цінності як стан фізичного збереження пам'яток оборонного будівництва.

Не менш привабливими пам'ятками архітектури є сакральні споруди - V група (церкви, костели, синагоги тощо). Тут важливим показником цінностей виступає не стільки вік пам'яток архітектури, як стильові ознаки, за якими криється вік споруди, навіть мистецька цінність об'єкту. Комплекси культових споруд переважно знаходяться у великих містах.

Пам'ятки народної архітектури (VI), до яких відносять житлово-господарські будівлі, часто використовуються в туристичній справі. Своєю оригінальністю, вишуканістю форм та надзвичайною привабливістю вони урізноманітнюють архітектурний ландшафт довкілля. Традиційно народне будівництво дійшло до нас у численних пам'ятках дерев'яної архітектури, що переважно локалізується у сільській місцевості.

Найбільш популярним видом народної архітектури є традиційне житло, зокрема хата. Це затишна, білена зовні і всередині будівля, крита соломомою. Вона є етнографічною ознакою українського народу. Серед господарських споруд, які можуть бути пам'ятками народної архітектури, зустрічаються клуні, де обмолочували збіжжя; хліви, де утримували худобу; комори, де зберігали запаси зерна, вжиткові речі тощо. Такі споруди найбільш поширені у середній і південній частині України.

Найоригінальнішим і найбільш привабливим видом народної архітектури в Україні є дерев'яні церкви, які вважаються шедеврами світової архітектури, а також дзвіниці, каплиці і навіть плебанії (місце проживання церковнослужителів). У запропонованій шкалі оцінок пам'яток народної архітектури взято до уваги широкий діапазон їх наявності і рівня привабливості - від окремих будівель з елементами народної архітектури, які оцінюються 1 балом, до групи будівель і навіть цілих поселень у вигляді музеїв під відкритим небом, яким присвоєно найвищий оціночний бал.

Громадські споруди (VII), переважно житлові, до яких відносяться народні школи, народні дома, корчми, а також господарські виробничі споруди (водяні млини, вітряки, перші гідроелектростанції тощо) можуть мати практичне застосування і до сьогодні. У більшості випадків вони вважаються досить привабливими об'єктами огляду. Відповідно до сказаного, найвищим балом оцінено добре збережені пам'ятки громадських споруд.

Палацово-паркові ансамблі (VII група) є вагомою частиною архітектурної спадщини України. Вони мають досить значну мережу старовинних палаців, парків і виділяються не лише історико-культурною значимістю. Адже чимало з них безпосередньо використовуються з рекреаційною метою. Із втратою оборонного значення замків (середина XVIII ст.) різко розширюється географія палацового будівництва. Вони забудовуються за межами міст-фортець, досить повсюдно і дуже часто у сільській місцевості. Найбільшого розмаху палацово-паркове будівництво досягнуло у XIX ст. Цікаво відзначити, що в Україні таке будівництво було важливим елементом росту багатьох поселень, центрами формування систем розселень. У запропонованій методиці оцінки палацово-паркових ансамблів за основу при визначенні величини балу береться рівень їх збереження та стан впорядкованості. Оцінка сучасних пам'яток архітектури (IX група), куди можуть входити окремі житлові, виробничі, культурні, освітянські, спортивні та інші споруди або їх групи, зводиться до рівня використання найновіших технічних засобів у будівництві та стан їх атрактивності в сучасному архітектурно-ландшафтному середовищі.

Великою популярністю серед населення користуються вироби народних майстрів, які найбільш повно представлені в експозиціях музеїв.

Разом із тим відпочиваючі дуже зацікавлені у придбанні художніх виробів ручного виготовлення.

У шкалі оцінок "Професійні художні промисли" (X) і "Народні художні промисли" (XI) первинними показниками виступають як кількість професійних майстрів і народних умільців, що мають експозиції власних творів, так і наявність музейних експозицій, що складені з художніх творів професійних майстрів, або з творів народних умільців. Останні оцінені найвищим балом.

Значний вплив на підвищення пізнавальної атрактивності поселення, району має наявність та рівень зосередження етнографічних пам'яток (XII група).

Український народ володіє колосальним духовним потенціалом, який зосереджений в традиційній культурі, зокрема в матеріальній. Особливо це видно у традиційному хліборобстві (на етнічних територіях України населення справіку займалось не лише обробіткою землі, а й тваринництвом, допоміжними заняттями і промислами). Праця на землі вимагала певних знарядь (для оранки, збору зернових і т.п.), технологій її обробітку, догляду за культурами і зберігання врожаю.

Пам'ятки матеріальної культури, які найкраще представлені у експозиціях етнографічних музеїв, музеїв народної архітектури і побуту (у запропонованій системі оцінок саме музеям із такими експозиціями присвоєно найвищий бал - "5"), відображають не лише матеріальний процес, а й абстрагують такі елементи хліборобства як культ землі, магія слова, магія предмету. Тобто у цілісній системі народно-традиційної культури будь-яка речова пам'ятка є органічною єдністю матеріального і духовного.

Серед ІКР окремим блоком виділяються пам'ятки фольклору (XIII група). Саме слово "фольклор" перекладається з інших мов як народна мудрість, усна творчість. Український фольклор складається з віршового і прозового підрозділів. Якщо віршування найкраще виражено у пісенності, то проза об'єднує такі жанри усної творчості як казки, легенди, перекази, усні оповідання, анекдоти. Поширення окремих видів або жанрів фольклору створює привабливий фон для території. Так, календарні обрядові пісні дуже пов'язані з трудовою діяльністю людини і вони обов'язково виконуються, наприклад, під час свят першого вигону худоби на полонину в рекреаційному регіоні Карпат; не менш цікавими є календарні пісні новорічного циклу -

колядки і щедрівки, які виконуються під час Новорічно-Різдвяних карнавалів, фольклорних фестивалів тощо.

Якщо поетичний фольклор найкраще виражається через пісенну творчість, то проза знаходить собі місце у розповідях екскурсоводів про гуманістичні принципи життя, людські чесноти населення. Так, перекази, як жанр прозового фольклору, часто використовується в екскурсійній інформації про Хмельницького, Мазепу, Залізняка, Довбуша, невідомого партизана і т.п.

ЗАВДАННЯ 8. Рекреаційна місткість території.

Визначити рекреаційну місткість обраної території (на території Запоріжжя, Запорізької області, регіону України).